

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

De aduocatis. Capvt XIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

ὄρα γὰρ ὀφθαλμῶν ἀπιστότερα. καὶ ἀπεργυρά μοιβος ἀγαθὸς διαυρεῖται τὰς φύσεις: Nam (vt ait Cassiodorus) non facile erroris vitio fordescit, quem doctrina purgauerit, cōtra ignorantia iudicis est calamitas innocētis.

Iudices pecunia corrupi.

Quartum, nec accipiat munera, quia τὴν δὲ αἰσιν ἐν τῷ δὲ λιωφόρου βαίνον ἰν' ἰουδίας.

Si in auzem Iudicis, vel aduocati susurret pecunia, Orphei lyra, carmen Amphionis, Musa Virgilij, voce pecuniae suffocantur.

Quid plura, vbi nummus loquitur, Tulliani eloquij tuba raucescit: vbi nummus militat, Hectoreae militiae fulgura compescuntur: vbi pugnat pecunia, virtus expugnatur Herculeae: nummus vincit, nummus regnat, nummus imperat vniuersis.

Iustinus Authēt. coll. 2. tit. 2. nou. 8. in praefatione, vult iudices, καὶ ἀρατὴς χρῆσαι τὰς χεῖρας.

Neque tantum ipsi puris manibus iudices esse debent, sed larronibus praeterea, & depeculatoribus infesti, vt sint instar Pelichi, hauiuae, cuius erat ea vis, vt fures res, quasi iniecta remora retineret: restatur Eucrates apud Lucianum, in Philopseud.

Veritas gestatur a summo Iudaeorum sacerdote.

Quintum, vt sit magnus veritatis amator, quam idcirco summus Iudaeorum sacerdos ad eor impressam gestabat, cum hac inscriptione: Veritas, & illustratio.

Ἀλήθειαν, καὶ δῆλωσιν τὴν ἀναδημάτωρ κάλλιον, καὶ διαπραπέτατον ἐν τῷ τ' εὐχῆς ἡγεμονικῶ.

Personarū acceptio fugienda.

Sextum, vt non animaduertat personas, sed res: τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἀπασον, καὶ γυμνὴν ὄρα. Alienum te à personis omni redde in Iudicio (inquit Hieron. ad Damasc.)

Septimum, vt misericors sit in pauperes, εἶεν, καὶ φιλανθρωπῆσαν διαταγμάτων τερῆν.

Octauum, vt sua potentia vtatur, ad subleuandas, non opprimendas hominum miseras, si que in dignitate ciuili, & moderatus: Μὴ χεβάτωρ ἐν τοῖν γυμνικαῖς ἀγῶσι καὶ ἰατωα γρηλαζεῖν πύς. ἐλάτῆς τὰς δυνάμεις.

Nonum, vt in decernendo non sit praecipus, Cuncta cor esse deb. t. qui iudicat de salute.

Iudices aequa feruent eni. via Solem vestib. ny.

Lib. 2. cap. 1. const. Apost. Τὰς κρίσεις οὐ χαρην μονομερῆς ποιῶσαι, πλείστον ἡμέρας ποιῶσαι τὴν δεξίαν, μετὰ συμβαλῆς πολλῆς καὶ παραπέτασ μαλ' ἔμειν. τελευταῖ-

ον ὄρεμ, καὶ φηρόν δεινάτ' ἔδ μέλλων ἐν φ' ῥετ' προτ ἡλιον ἐπάραι τὰς χεῖρας διαμαρτυρεῖται ἀβ' ὅ παρχειν τὸ ἀμαλ' ἔδ ἀνθρώπων.

Ad iustum, sit innocentiae templum, temperantiae sacrarium, ara iustitiae, ablit à iudicarijs mentibus aliquid profanum.

De aduocatis. CAPVT XIX.

ἑτορῆς qui

Ρητόρων nomen apud Graecos cōmune fuit ijs, qui causas agerent, & à Latinis Patroni, Oratores, Caussidici, Aduocati etiam postremo sunt nominati: quanquam Aduocatus apud veteres dicebatur, non qui causam ageret, sed qui amico litiganti praesentiam, assiduamque sectationis operam commodaret, vt actorum testis esset, idemque adiutor pro virili.

Reverentiam.

Ductum inde opinor, quod rei, vel vt misericordiam mouerent, vel vt potentiam ostentarent suam, quam plurimos amicorum aduocare, iisdemque stipati in forum prodire solebant. Declarat hoc epilogus Lyfia, pro Micia.

Ὅκ ἐγὼ ὦ ἄνδρες δικάσαι οὓς τινὰς δεθμένους, ὑπὲρ ὑμῶν ἀναβιβάσμαι. Ἦ γὰρ προσήδόντων, οἱ μὲν ἀνδραγάθους αὐτοὺς παρασχόντες, καὶ μεγαλῶν τὴν πόλιν ποίοντες ἐν τῷ πολέμῳ τεθνήσκον, &c. in quibus ostendit, se nullos habere aduocatos, quod omnes propinqui, pro patria dimicantes occubissent.

Inde latius suso vocabulo, aduocati plerumque nominantur quilibet affectatores, quales Marci Antonij aduocatos intellexit Tullius, i. Philipp. satellites nempe, qui ipsū stipabant, & fortibus viris, ad senatum omnes obsecrabant vias.

Puto eos apud Arbitrum audacius interpretari. Aduocatorum nomen, qui pro furibus, & spoliatoribus vestis accipiunt, hoc loco inducti.

Aduocati tamen iam penè nocturni, qui volebant pallium lucrificere, flagitabant, vt apud se vitraque deponerentur. (Nam de Affectis, & Ilipatoribus potest intelligi.)

Sed quoquo modo se res habeat, tandem proprium, & familiare nomen aduocati, penes caussarum actores remansit.

Magna fuit eorum apud Graecos, maximè verò Athenienses claritas, siquidem in hoc eloquentiae regno ἑτορῆς, vt in mai' γέτι domi μαβατῆ

Aduocato- rum laus. bantur. Et certè egregij patroni omnem commendationem merètur: nec mirum, si insignibus honoribus titulis, in Imperatorum constitutionibus ornantur: sic enim habet Theodosij, & Valentiniiani nouella de postulando.

Digni omnibus honoribus habeantur, qui Aduocati esse meruerint. Quo enim honore impares esse credimus eos, qui vita, & eloquentia reipubl. & priuatorum commodis deseruiunt.

Petri Damiani. Beatus Petrus Damiani, in sermone de resurrectione Domini, eorum honorificè meminit his verbis.

Quæ gloriôsæ vocis confisi munimine, lapsa erigunt, fatigata reparant, non minus prouident humano generi, quàm si clypeis, & thoracibus sese, patriamque defendant.

Quæ verba videtur ex Leonis, & Anthemij Imperatorum honorifico illo de Aduocatis elogio desumpsisse, quod legitur Codicis lib. 2.

Cod. l. 2. tit. 7. de aduocatis diuersi iudic. 14. Aduocati, qui diu agunt ambigua facta caussarum, suæque defensionis viribus, sepè publicis in rebus, ac priuatis lapsa erigunt, fatigata reparant, non minus prouident humano generi, quàm si prælijs, atque vulneribus patriam, parentisque seruarent, neque enim solos nostro imperio militare credimus, qui gladijs, clypeis, & thoracibus nituntur, sed etiam aduocatis. Militant namque caussarum patroni, qui gloriôsæ vocis confisi munimine, laborantium spem, vitam, & posteros defendunt.

Gregor. Synag. pari. 3. l. 49. de actionibus. Quamobrem nec immeritò, inter cætera honorum insignia concessum vrbsi consistorialibus aduocatis legimus, vt doctos iuuenes, in vtroque iure doctoris laurea ornarent, vt ab illis honoris esset initium, quos prædipua quadam gloriæ prærogatiua dignos omnes censerent.

Synesius in epist. ad Ioan. At verò, si aduocati neglecto officio sint indocti, clamosi, iniusti, rapaces, splendorem istius nominis, pessimis sordibus inquinant: Tales sunt, quos Synesius describit: ἄρρωπαγια ἀνάη, καὶ παμπωρηα, καὶ οὐδεν ἕργης ἀλλὰ λήθονα, καὶ χαλοῦρα φέν εἰδότεα, Homulos impudentes, in omnibus præ, ostros, atque peruersos, cõuiciatores, malorũq; architectos.

Aristoph. in vespijs. Et Aristophanes portentoso verbo ὀφθαλοῦ. ὁμοῦ κατὰ ἀφῆσιν nōminat, quasi miseros, & in omnes calumniatores, licet inique confarcinatores diceret.

Contra hos sanctorum virorum iaciuntur fulmina: Nam D. Bernardus vbi Eugenij Papæ aures ab huiusmodi hominibus deterreret.

Hi sunt, inquit, qui docuerunt linguas suas loqui mendacium; disertis aduersus iustitiam, cruditi pro falsitate: sapientes sunt, vt faciant malum, eloquentes, vt impugnent verum.

Et Petrus Bleiensis,

Hodie soli auaritiæ student Patroni caussarum, atque illud venerabile nomen, & gloriôsia professio, notabili venalitate vilescit.

Carolus magnus, in capitulari de pace, huiusmodi aduocatos à iudicijs submouendos monet:

Præui Aduocati tollantur, & vicedomini, & vicarij, & centenarij, & tales eligantur, qui sciant, & velint iuste caussas discernere, & terminare.

Claudius Imperator, insigni aduocacione Aduocatorum licentiam coercuit, cum vnum ex istis Iudæum Gallicum, (vt est apud Dionem, malim tamen cum Zonara legere, Iulium Gallicum) in Tiberim præcipitari iussit.

Ἐλπίω δὲ τινὶ Γαλλικῷ ῥήτορι δίκην ποτὶ Διον. l. 10. λέγοντι ὁ Κλαύδιος ἀχρεώδεις ἐκέλευσεν αὐτὸν, εἰς τὴν Τίβεριν ἐμβληθῆναι.

Vnde Domitij Afri, patroni reorum, suo tempore præstantissimi iocus; cuius auxilium, cum quidam imploraret, à Gallico destitutus; Quis tibi indicauit, inquit, me natatiorem Gallico meliorem esse? quasi veller dicere, nemini iniustæ causæ patrocinium suscipiendum, nisi natando se consideret, Claudij Imperatoris feueritatem euasurum.

Primum igitur hoc in patrono non frustra requiritur, vt sit vir bonus, quod præstabit: si quod vno verbo dixit Cassiodorus in Varijs.

Iudicantis animum porret ad subiecta cognitorum: pudoris enim sustinere iacturam nescit, qui se prius iudice corrigitur.

Eluceat autem in primis amor veritatis, nã si ex mendacio lucrum faciat, inclamandum, quod ait D. Augustinus.

Redde, quod accepisti, quando contra veritatem steristi, iniquitati adfuiti, iudicè fefelisti, iustâ causâ oppressisti, de falsitate vicisti.

Deinde fides in clientem, sine vlla suspicione præuaricationis.

Tertio, incorrupta quædam generositas, quæ istam sanguinariam, & de miserorum visceribus pastam eloquentiam perpetuo auer-

Bernardus l. 2. de consideratione.

Carolus magnus in capitul. de pace. c. 10.

Dion. l. 10.

Cassiodorus l. 5. var. ep. 4.

D. Augustinus.

Ludouici XII de Ad. uocatis di. ctum.

Litis cala. mitas.

Aduocati. doct.

tur, nec tam lucro, quam honestati, & misero- rum, maxime vero pauperum utilitatibus. seruiat.

Quarto, dexteritas quaedam in regendis, & maturitas in conficiendis negotijs, ne quod Ludouicus XII. acibat, quemadmodum cerdo- nes corium dentibus, sic lites ille distendat: quod miseros saepe exclamare cogitur, quod incertus ille author, in poemate de lite:

Q. dira lites! o iurgia dira Deorum! O furij, ereboque, fata! mortalia semper Co: zinuò, dixo laniatu cor: da secantes.

Accedat deinde oportet egregia supellex, scientia, iurisque cognitio, sine qua aduoca- tus, tabula potius dicendus est, quam Patro- nus.

Anastasius Caesar prohibet quempiam co- sortio aduocatorum associari, antequam per statura tempora, legum eruditioni noscatur inhaesisse.

In concilio vero Basilicensi, veratur, ne ante studium legum impensum per quinquenniū, in aliqua nominata academia quispiam Bac- calaureus legum, vel iuris Caesarei fiat, vel Pontificij, vel nominationem obtineat, excep- tis filiis natis ex utroque parere nobili, qui- bus sufficit triennium, quod ex constitutione Regis Ludouici XII. cautum est, anno 1512. art. 8. nunc autem permulti sunt aduoca- ti citius, quam coquantur Asparagi, quos me- xico quis: ολας τινας ά γενναι, & υχορρα- γούναρ ηρώραω, dixerit.

Anteriori praeerea in stylo Parlamenti, desiderat in aduocato gestum maturum, vul- tum laetum, moderatam humanitatem, curia- lem formam, irae temperamentum.

De Scientia patroni.

CAPVT XX.

Eloquentiae comes est in Patrono scientia, de qua praclaras habet monitiones Poi- seuinus noster, in sua bibliotheca, quas hic obiter perstringemus.

Cognitu imprimis necessaria sunt (inquit) iuris origo, Aequitas, partitio legum, & lega- litum librorum, iuriconsultorum veterum in- genia, interpretum, qui sequuti sunt, labores, qualitas, cautiones adhibendae.

Ordo Iurisprudentia addiscenda.

Vt primo diuina, ac aeterna lege cognita, quae lex amoris est, lex ab ipso Deo data, hoc est, Decalogus probe noscatur. Vt vis Christianae legis, quam e caelo detulit aeterna patris sapientia, quae uel legem natura- lem, & alias impleuit, non tam intelligatur, quam diligatur, & alijs, ut (aequissimum est) praferatur.

Tum ad leges duodecim tabularum accedant, de quibus ait M. Tullius i. de Orat. Bibliothecas me hercule omnium philosopho- rum uuas mihi uidetur 12. tabularum libel- lus, & auctoritatis pondere, & utilitatis vber- tate superare.

Inde ad Romanas veteres leges transeant, quae ab alijs collectae sunt post Pomonium, & eiusmodi reliquos.

Mox ad Iustiniani institutiones, ac demum ad reliquas ciuilibus corporis partes veniant.

Sic vero sine circutione, aut ambagibus inspectabunt in id se, quod optimum est, memores illius, e y Iafflatu diuino. Dauid Rex pronuntiauit Cognoui, inquit, Domine, quoniam a quitas iudicia tua. Et illius. Diuina lex illuminat oculos: Et rursus illius. Et est u- lun: as Dei, (sanctificatio uestra.

Tum vero, ubi auctores perpaucos, & pro- batos, attente, & mature perlegerint, iam tu- tiores ad publica negotia, & tribunalia acce- dent, memores praesertim & patriae, quam non habemus hic stabilitam, sed in caelo, & diuini illius Tribunalis, cui omnes aliquando sistemus.

Non erit autem, cur aliquis. nouos haereti- corum libros de Iurisprudentia uerset, qui- linguae elegantioris specie ornati (cum in ijs saepissime lateant spinae haeresum, & impieta- tis) soleat adolescentum animos, a recto ple- rumque abducere.

Hoc ipsum, quod in Axiomaticorum est sa- cramento hic commendandum, κοινον δὲ ἑ- ναι τὴν ἀγίαν τῆς θεοῦ κερδολικὴν καὶ ἀποδολικὴν ἐκκλησίαν.

Corporis ciuilibus vniuersalis partitio.

CAPVT XXI.

Haec ubi delibauerit, sciat studiosus ciu- ile corpus, quod in Europe Academiae etia- num